

Közigazgatási jogérvényesítési és jogvédelmi ismeretek VI. előadás

2019. december 16.

Átláthatósági és közpénzügyi típusú ellenőrzés és jogérvényesítés.
Az alternatív vitarendezés és a sajátos megfelelőségi kontroll(ok) a
közigazgatásban.

Az előadás felépítése

- 1. Átláthatósági és közpénzügyi típusú ellenőrzés és jogérvényesítés.**
- 2. Az alternatív vitarendezés és a sajátos megfelelőségi kontroll(ok) a közigazgatásban.**

I. Átláthatósági és közpénzügyi típusú ellenőrzés és jogérvényesítés

• Az Alaptörvény 39. cikke kimondja, hogy „[a] közpénzekkel gazdálkodó minden szervezet köteles a nyilvánosság előtt elszámolni a közpénzekre vonatkozó gazdálkodásával. A közpénzeket és a nemzeti vagyont az átláthatóság és a közélet tisztaságának elve szerint kell kezelni. A közpénzekre és a nemzeti vagyonra vonatkozó adatok közérdekű adatok.”

• A magyar közpénzügyi ellenőrzés három részből tevődik össze, amelyek – optimális esetben – szinergiákat keletkeztetnek, ám az **ellenőrzés legfőbb jogkörét az Országgyűlés birtokolja**, amely e tevékenységét jobbra az alárendeltségében lévő **Állami Számvevőszéken keresztül** gyakorolja, amely a működéséről az Országgyűlésnek tartozik beszámolni.

- **Három pillérre épül az államháztartás ellenőrzésének rendszere:**
 - Az államháztartás **külső** (törvényhozói) ellenőrzési feladatait az **Állami Számvevőszék** végzi.
 - Az államháztartás **kormányzati szintű** ellenőrzési feladatait a **kormányzati ellenőrzési szerv, az európai támogatásokat ellenőrző szerv és a Kincstár** látja el, illetve
 - a **költségvetési szervek belső kontrollrendszerének** keretében megvalósuló **államháztartási belső kontrollrendszerek.**

- Az államháztartás belső kontrollrendszerének a nemzetközi standardoknak megfelelő fejlesztésével, koordinálásával és szabályozásával kapcsolatos feladatait az államháztartásért felelős miniszter látja el az Állami Számvevőszék véleményének kikérésével. Az ezekhez szükséges jogszabályokat, módszertani útmutatókat az államháztartásért felelős miniszter alkotja meg, szakmai egyeztető fórumokat működtet, és elvégzi a kötelező továbbképzések szervezésével kapcsolatos feladatokat.
- Az Áht. 61. §-a tér ki arra, hogy „az államháztartási kontrollok célja az államháztartás pénzeszközeivel és a nemzeti vagyonnal történő szabályszerű, gazdaságos, hatékony és eredményes gazdálkodás, a beszámolási és adatszolgáltatási kötelezettségek szabályszerű teljesítésének biztosítása.

- **Az államháztartási ellenőrzés célja** tehát, hogy biztosítsa:
 - az államháztartás alrendszerére vonatkozó **jogszabályok betartását,**
 - az államháztartás alrendszereit megillető **bevételek beszedését,**
 - az államháztartás pénzeszközeinek **gazdaságos, takarékos és szabályszerű felhasználását,**
 - a **központi költségvetés és a zárszámadás megalapozottságát,**
 - az **államadósság kezelését,**
 - a **közvagyonkezelés hatékonyságát és szabályszerűségét,**
 - a **számviteli és bizonylati rend betartását.**

A) Állami Számvevőszék

- Az Állami Számvevőszék (továbbiakban: ÁSZ) végzi el az államháztartás külső ellenőrzésének feladatait.
- Az Alaptörvény 43. cikke szerint az ÁSZ az Országgyűlés legfőbb pénzügyi és gazdasági ellenőrző szerve, amely mindössze az Országgyűlésnek van alárendelve, miszerint évente számol be a tevékenységéről az Országgyűlésnek.
- Az Országgyűlés választja meg az ÁSZ elnökét az országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával tizenkét évre.
- Az ÁSZ szervezetének és működésének részletes szabályait sarkalatos törvény, a 2011. évi LXVI. törvény határozza meg, amely biztosítja:
 - az intézmény független és stabil működését,
 - az ellenőrzési tevékenység szakszerű, objektív megvalósításának és a jelentések jobb hasznosulásának jogszabályi és pénzügyi garanciális háttérét.

- Az ÁSZ törvény fogalmazza meg a **feladatkörét**, melynek keretében
 - az ÁSZ a központi költségvetés végrehajtását,
 - az államháztartás gazdálkodását,
 - az államháztartásból származó források felhasználását, valamint
 - a nemzeti vagyon kezelését végzi.
- **Az ellenőrzések kiterjednek**
 - a teljes államháztartásra,
 - az államkincstári, vállalkozói vagyona,
 - egyes államháztartáson kívüli szervezetek gazdálkodására,
 - az Országgyűlésnek beszámolási kötelezettséggel tartozó intézmények működésére, illetve gazdálkodására, továbbá
 - a pártok gazdálkodásának törvényességére is.
- Az ÁSZ az **ellenőrzéseit törvényességi, célszerűségi és eredményességi szempontok szerint végzi**, illetve **jelentései nyilvánosak.**

- Az **ÁSZ maga alakítja ki az ellenőrzési szabályait és módszereit**, melyek során mindenkor figyelembe veszi az **INTOSAI ellenőrzési standardjait**, a **Számvevőszék működésére vonatkozó alkotmányos és egyéb jogszabályi követelményeket**, a Számvevőszék **Stratégiáját és küldetését**, valamint a működésére vonatkozó **belső szabályozókat**.
- Az **ÁSZ szervezetére, működésére, vezetőire vonatkozó, függetlenséget garantáló jogi normák**:
 - a közpénzekkel és a nemzeti vagyonnal (mind állami, mind önkormányzati) való **felelős, hatékony gazdálkodás ellenőrzését az ÁSZ általános hatáskörrel végzi**,
 - **segíti az Országgyűlést, annak bizottságait**, valamint az ellenőrzött szervezetek működését az ellenőrzések eredményeképp létrejövő megállapításaival, az ellenőrzésekből levont következtetéseivel, javaslataival,
 - **eljárást kezdeményezhet az ellenőrzött szervezettel, illetve felelőseivel szemben**,
 - az ellenőrzés során tett **megállapításai, jelentései a bíróság vagy más hatóság előtt nem támadhatók meg**,
 - az **ÁSZ önálló fejezet a központi költségvetés szerkezetében**, a fejezet felügyeletét ellátó szerv vezetője az **elnök**,

- önállóan állítja össze a költségvetésre vonatkozó javaslatát és a költségvetés végrehajtásáról szóló beszámolóját, melyet a kormány változtatás nélkül terjeszt be az Országgyűlésnek a központi költségvetésről, és az annak végrehajtásáról szóló törvényjavaslat részeként,
- adott **időszaki költségvetését** úgy kell megállapítani, hogy az nem lehet kevesebb az előző évi központi költségvetésben megállapított összegnél,
- **alapfeladatai mellett a törvény csak úgy állapíthat meg további feladatokat az ÁSZ számára, hogy mellette biztosítja a feladatellátáshoz szükséges pénzügyi fedezetet,**
- **gazdálkodását független, költségvetési minősítésű könyvvizsgáló ellenőrzi,** melyet a könyvvizsgáló lehet magánszemély is, egyéni vállalkozó, társas vállalkozás is, de mindig egy személy (a saját nevében jár el) **az Országgyűlés elnöke közbeszerzési eljárás útján választ ki és bíz meg.**

- **Az ÁSZ ellenőrizheti**

- a **nemzeti vagyonnal való gazdálkodást,**
- az állami tulajdonban vagy önkormányzati tulajdonban lévő gazdálkodó szervezetek **vagyonérték-megőrző és vagyongyarapító tevékenységét,**
- az államháztartás körébe tartozó vagyon **elidegenítésére, illetve megterhelésére** vonatkozó szabályok betartását,
- az **államháztartás alrendszeréből finanszírozott beszerzéseket** és
- azokat a **szerződéseket,** amelyek az államháztartás alrendszeréhez tartozó vagyont érintik a megrendelőnél (vagyonkezelőnél), a megrendelő nevében vagy képviselőjében eljáró természetes személynél és jogi személynél, valamint a szerződés teljesítéséért felelős szerződő feleknél, továbbá a szerződés teljesítésében **közreműködőknél.**

- Az **ÁSZ** ellenőrzése során **vizsgálja az államháztartás számviteli rendjének betartását, valamint az államháztartás belső kontrollrendszerének működését, ellenőrzései során elemzéseket, tanulmányokat készíthet.**
 - Ellenőrzi a **Nemzeti Adó és Vámhivatal**, valamint a **helyi önkormányzatok bevételszerző tevékenységét**, illetve a **Magyar Nemzeti Bank** (továbbiakban: MNB) **gazdálkodását, tevékenységeit**. Az **ÁSZ** ugyan ellenőrzi az MNB törvényeknek való megfelelését, szabályszerű működését, azonban a monetáris politikába nem szólhat bele.
 - **Ellenőrzései kiterjednek:**
 - a **pártok gazdálkodására,**
 - a **pártok országgyűlési képviselőcsoportjai számára az Országgyűlés által folyósított hozzájárulás felhasználására,**
 - az **egyházak részére, továbbá az általuk fenntartott, illetve működtetett intézmények és szervezetek részére az államháztartásból juttatott normatív és meghatározott célra biztosított támogatás felhasználására és**
- a nemzetbiztonsági szolgálatok speciális működési költségkeret felhasználására vonatkozó adataira.**

B) A Kormányzati Ellenőrzési Hivatal

- A kormányzati szintű ellenőrzés a **kormányzati ellenőrzési szerv**, az **európai támogatásokat ellenőrző szerv ellenőrzését**, valamint a **kincstári ellenőrzési tevékenységet** foglalja magában.
- A kormányzati ellenőrzés **szabályszerűségi és célszerűségi** ellenőrzéseket foglal magában.
- A Kormányzati Ellenőrzési Hivatal (továbbiakban: KEHI) hatásköre az Áht. 63. § (1) bekezdése szerinti feladatokra, jogosultságokra terjed ki.
- A 2012. január 1-én hatályba lépett 355/2011. (XII.30.) Kormányrendelet szerint a KEHI eljárásai különváltak a belső ellenőrzésre vonatkozó eljárási szabályoktól.
- A KEHI-nek az ÁSZ-szal szemben **kisebb a függetlensége és korlátozottabb a hatásköre.**

- A KEHI a **kormányzati ellenőrzési** szerv, melynek jogköre a **kormánydöntések végrehajtásának ellenőrzésére, az államháztartás központi alrendszerének** – beleértve a központi költségvetési szerveket is – **kormányzati szintű ellenőrzésére, valamint az állami vagyon szabályszerű felhasználásának ellenőrzésére** terjed ki.
- A szerv jogosult ellenőrizni a **gazdálkodó szervezeteknek, a közalapítványoknak, a köztestületeknek, az alapítványoknak és az egyesületeknek utalt költségvetési támogatások, illetve az államháztartás központi alrendszeréből nyújtott más támogatások és ezeknek a szervezeteknek meghatározott célra ingyenesen juttatott állami vagyon felhasználásának ellenőrzésére.**
- Az Áht. fogalmazza meg, hogy a szerv jogosult a **nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonba tartozó és állami tulajdonban álló, illetve az állami többségi befolyással rendelkező gazdasági társaságok** – kivéve a Magyar Nemzeti Bankot –, valamint azoknak az **alapítványoknak, közalapítványoknak az ellenőrzésére, amelyek felett az alapítói jogokat a Kormány irányítása vagy felügyelete alá tartozó költségvetési szerv gyakorolja, vagy amennyiben az államháztartás központi alrendszeréből támogatásban részesülnek.**
- Ellenőrzési jogköre alá tartozik az **állam kezességvállalása és beváltása jogosságának ellenőrzése, a központi költségvetés, valamint a tartozás eredeti kötelezettjénél és jogosultjánál a kezességi szerződés feltételei betartásának ellenőrzése.**

- A KEHI a nemzeti vagyonnal való gazdálkodást, a közpénzek felhasználását, valamint a közfeladatok ellátását a **Effectiveness – Efficiency – Economy (3E) módszer 3E, mint a gazdaságosság, hatékonyság, eredményesség megfelelése** szempontjából vizsgálja.
- Vizsgálata eredményeként
 - **eljárási bírság kiszabására jogosult, és**
 - **kezdeményezheti a Nemzeti Adó- és Vámhivatalnál az adószám felfüggesztését, továbbá**
 - **vagyonmegóvási intézkedéseket kezdeményezhet.**

C) Az Európai Unió közpénzek ellenőrzésének gyakorlata

- 2010. július 1-től az **Európai Támogatásokat Auditáló Főigazgatóság (továbbiakban: EUTAF)** látja el a közösségi jogszabályokban, illetve nemzetközi szerződésekben meghatározott ellenőrzési hatóság feladatait.
- A költségvetési szerv tevékenységére vonatkozó szabályait az Európai Támogatásokat Auditáló Főigazgatóságról szóló **210/2010. (VI. 30.) Kormányrendelet** tartalmazza.
- Az EUTAF nemcsak a hazai intézményrendszer része, hanem az **Európai Unió ellenőrző szerve is.**
- Az EUTAF látja el az az Európai Unió 4. §-ban meghatározott **pénzügyi alapjai (az Európai Regionális Fejlesztési Alap, az Európai Szociális Alap és a Kohéziós Alap)** tekintetében az ellenőrzési hatósági feladatokat, illetve az egyéb európai uniós és nemzetközi támogatások Kormány által meghatározott ellenőrzési feladatait.

- **Az EUTAF fő feladatai:**

- az irányítási és ellenőrzési rendszerek értékelési kritériumrendszer kidolgozása;
- az értékelés lefolytatása;
- az értékelésről szóló jelentés és vélemény elkészítése;
- a nemzeti ellenőrzési stratégia elkészítése;
- a rendszerellenőrzések elvégzése;
- a műveletek mintavételes ellenőrzésének elvégzése;
- az Európai Bizottság felé az éves beszámolási kötelezettségek (éves ellenőrzési jelentések és vélemények) teljesítése;
- a részleges zárónyilatkozat és az azt megalapozó ellenőrzési jelentés elkészítése;
- a zárónyilatkozat és az azt megalapozó ellenőrzési jelentés elkészítése;
- az ellenőrzési jelentésekben foglalt megállapítások, javaslatok hasznosulásának, az intézkedési tervek végrehajtásának nyomon követése;
- ellenőrzés végzése az Európai Bizottság felkérése alapján.

D) Belső ellenőrzés rendszere

- Az Áht. 70. § (1) bekezdése, illetve a 370/2011. (XII. 31.) szabályozza jogszabályi szinten a belső ellenőrzési tevékenységet. A törvény alapján a **költségvetési szerv felelős a belső ellenőrzés kialakításáért, megfelelő működtetéséért és függetlenségének biztosításáért.**
- A **belső kontrollrendszer célja** a szabályszerű és hatékony gazdálkodás biztosítása.
- A **költségvetési szerv vezetője** köteles kialakítani és működtetni a megfelelő kontrollkörnyezetet, az integrált kockázatkezelési rendszert, illetve a kontrolltevékenységeket, az információs és kommunikációs rendszert, illetve a monitoringrendszert.
- A **belső kontrollrendszer részét képezi** a belső ellenőrzés.
- A tevékenység meghatározása a nemzetközi és a hazai normák alapján: **független, tárgyilagos bizonyosságot adó és tanácsadó tevékenység, melynek célja az ellenőrzött szervezet működésének fejlesztése, illetve ezen szervezet eredményességének növelése .**

- A **belső ellenőrzést végző személy vagy szervezet a költségvetési szerv vezetőjének tartozik elszámolással**, jelentéseit közvetlenül a szerv vezetőjének küldi meg.
- A belső ellenőr a belső ellenőrzési tevékenység keretében **vizsgálja a jogszabályoknak és belső szabályzatoknak való megfelelést, a tervezést, gazdálkodást és a közfeladatok ellátását**, s ez alapján tett megállapításait, javaslatait küldi meg a költségvetési szerv vezetőjének.
- A belső ellenőr a belső ellenőrzési tevékenységen kívül **más tevékenységet nem végezhet**.
- Az irányító szerv az irányítása alá tartozó bármely költségvetési szervnél, a saját vagy az irányítása, felügyelete alá tartozó költségvetési szerv használatába, vagyonkezelésébe adott nemzeti vagyonnal való gazdálkodás tekintetében, az irányító szerv által nyújtott költségvetési támogatások felhasználásával kapcsolatosan a kedvezményezetteknel és a lebonyolító szerveknel, valamint az irányítása alá tartozó bármely, a törvényben meghatározott köztulajdonban álló **gazdasági társaságnál végezhet belső ellenőrzést**.

E) Gazdasági Versenyhivatal Állami Számvevőszéki ellenőrzésének jó gyakorlata

- Az Országgyűlés a **Gazdasági Versenyhivatalt** (továbbiakban: GVH) a **piaci verseny fenntartásához fűződő közérdek**, továbbá az **üzleti tisztesség követelményeit betartó vállalkozások és a fogyasztók érdekeinek védelmére** hozta létre.
- A GVH feladata a **piaci verseny szabadságának és tisztaságának védelme**. A GVH-nak a piacgazdaság működésében betöltött – a verseny szabadságával és tisztaságával kapcsolatos szerepe, hogy a közérdekében, a hosszú távú fogyasztói jólétet és így a versenyképességet is növelő módon **érvényt szerezzen** a hatáskörébe tartozó **versenyjogi rendelkezéseknek**, valamint hogy a rendelkezésre álló eszközökkel általában is **támogassa a versenyt**, vagy ahol verseny nem lehetséges, **elősegítse a versenyt megteremteni vagy pótolni hivatott állami szabályozás kialakítását**.
- 2016-ban az **ÁSZ** ellenőrizte a GVH gazdálkodását, amely során **jelentős szabálytalanságokat nem tapasztalt**.

II. Az alternatív vitarendezés és a sajátos megfelelőségi kontroll(ok) a közigazgatásban

- A közigazgatási eljárások az elmúlt időszakban jelentős paradigmaváltáson mentek keresztül, amely részben a történelmi berendezkedésünknek is köszönhető. A rendszerváltást követően folyamatosan megfigyelhető a **közigazgatás szerepének az ügyfélcentrikusság, illetve a szolgáltató közigazgatás irányába történő elmozdulása.**
- Ennek egyik kézzel fogható eredménye az is, hogy a **kontradiktórius, azaz ellenérdekű felek részvételével zajló eljárásokban egyre inkább megfigyelhető a felek egyezségkötésének támogatása** különböző megoldások útján.
- A közigazgatási alternatív vitarendezési módok tárháza éppen ezért az elmúlt néhány évtizedben jelentős mértékben **kiszélesedett, és bizonyos ágazatokban kiemelkedő eredményeket hozott.**

- Az ilyen típusú eljárások közös ismérve, hogy a **közigazgatási döntést megelőzően születik meg** lényegében a megegyezés a felek között fennálló jogvita feloldására.
- Ezek az eljárások **lényegesen egyszerűsítik a közigazgatási eljárásokat**, csökkentve ezzel az eljárási jogviszony feleire háruló terhet – így különösen a tényállás tisztázásához kapcsolódó bizonyítási cselekmények szükségességét –, **egyszerűsítik a döntések meghozatalát, valamint tehermentesítik a jogorvoslati fórumokat is.**
- Az alternatív vitarendezési módok mind a **hatósági**, mind pedig az **egyéb (nem hatósági) közigazgatási eljárások** tekintetében relevánsak.

A) Az egyezség a közigazgatási hatósági eljárási kodifikációkban

- Az egyezség jogintézményét már az első eljárási törvényünk, az 1957. évi IV. törvény (a továbbiakban: **Et.**) is nevesítette, és előírta, hogy amennyiben az ügy természete megengedte, az **államigazgatási szervnek a döntés előtt meg kellett kísérelnie egyezség létrehozását**. Ilyenkor az államigazgatási szerv az általa jóváhagyott egyezséget **határozatba foglalta**, illetőleg jóváhagyást tartalmazó **záradékkal látta el**.
- Az Et.-t módosító 1981. évi I. törvény (a továbbiakban: **Áe.**) lehetővé tette **ágazati jogszabályok** számára is, hogy az egyezségi kísérlet megkísérlését nevesítsék. Emellett a jóváhagyás másik feltételeként előírta, hogy **az egyezség nem sérthette a felek vagy mások jogos érdekét**. Amennyiben pedig az egyezség feltételei nem álltak fenn, az államigazgatási szerv folytatta az eljárást.

- A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: **Ket.**) továbbítte a korábban kimunkált egyezségi kísérletre vonatkozó szabályokat, valamint azt is előírta, hogy amennyiben a hatósági eljárás során lefolytatott egyezségi kísérlet eredményre vezetett, a hatóság határozatba foglalta és jóváhagyta az egyezséget, feltéve, hogy az
 - **megfelelt a jogszabályokban foglalt feltételeknek,**
 - **nem sértette a közérdeket, illetve mások jogát vagy jogos érdekét, továbbá**
 - **kiterjedt a teljesítési határidőre és az eljárási költség viselésére.**

- A jelenleg hatályos eljárási törvényünk, az **Ákr.** megtartotta az egyezségi kísérlet és az egyezés jóváhagyását mint szabályozási tárgyköröket, lényegesen **leegyszerűsítve** azok szabályait:
 - Az egyezségi kísérletet kizárólag akkor teszi a törvényünk kötelezővé, amennyiben a **hatóság tárgyalást tart**, az egyezés jóváhagyásának **feltételrendszerét pedig csak minimálisan módosítja.**

B) A hatósági közvetítő a közigazgatási hatósági eljárásban

- A **Ket. Átal 2005-ben** bevezetett **hatósági közvetítő** jogintézményének lényege, hogy amennyiben ágazati jogszabály kifejezetten lehetővé tette, a
 - **nagyszámú ügyfelet érintő eljárásban** a hatóság – lehetőleg az ügy tárgyához igazodó – **felsőfokú végzettségű** hatósági közvetítőt vehetett igénybe,
 - akinek az volt a feladata, hogy **gondoskodjon az érintettek** hiteles, szakszerű és közérthető **tájékoztatásáról** mind az eljárás célját, mind az annak megvalósulása kapcsán várható következményeket, illetve az esetleges kedvezőtlen változások (hatások) megelőzésére vagy mérséklésére irányuló intézkedéseket tekintve, megismerjék az ügyben irányadó jogszabályok rendelkezéseit, az anyagi jogi és eljárásjogi jogszabályokban meghatározott jogaikat, valamint
 - hogy **közvetítsen a hatóság és az ügyfelek, illetve az ellenérdekű ügyfelek között** annak érdekében, hogy az eljárás céljának eléréséhez kölcsönösen elfogadható megoldási módot találjanak.
 - Emellett **támogatta a hatóság munkáját** is, hiszen összegyűjtötte és rendszerezett formában a hatóság rendelkezésére bocsátotta az ügyfelektől beérkezett, az eljárás tárgyára vonatkozó észrevételeket.

- **Ágazati jogszabályokban** is találkozhatunk a hatósági közvetítő jogintézményével, például
 - az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, valamint az építésügyi hatósági szolgáltatásról szóló 312/2012. (XI. 8.) Korm. rendeletben, amely előírja, hogy az **építésügyi, építésfelügyeleti hatósági eljárásban** hatósági közvetítőként járhat el a felsőfokú szakképzettséggel, **építésügyi igazgatási ismeretekkel és építésügyi vizsgával** rendelkező személy;
 - Hasonló megoldással találkozhatunk az **egészségügyi igazgatásban** a beteg és az egészségügyi szolgáltató között felmerülő jogviták peren kívüli megoldására: a felek együttesen kezdeményezhetik a jogvita közvetítői eljárás keretében történő rendezését. A **közvetítői tanács** összetételét, a **közvetítői eljárás** rendjét külön törvény szabályozza. Ez utóbbi szerint a közvetítői eljárás célja az egészségügyi szolgáltató és a beteg között a szolgáltatás nyújtásával összefüggésben keletkezett jogvita peren kívüli egyezséggel történő rendezésének elősegítése, a felek jogainak gyors és hatékony érvényesítése.

C) Alternatív vitarendezési módok az ágazati közigazgatási eljárásokban

- Az alternatív vitarendezési módok különböző szervezeti és eljárási megoldások mentén fejlődtek a különböző közigazgatási ágazatokban, így például
 - a **közbeszerzési eljárások** sajátos alternatív vitarendezési módzata az **előzetes vitarendezés**, amelynek a célja, hogy a közbeszerzési jogorvoslati eljárás előtt lehetőséget biztosítson a közbeszerzési eljárásbeli feleknek a közbeszerzési eljárás eredményét magában foglaló írásbeli összegezés vagy egyéb dokumentum, vagy eljárási cselekmény jogsértőnek tartott elemének a reparációjára;
 - a **fogyasztóvédelmi jog** területén a **békéltető testület** hatáskörébe tartozik a fogyasztói jogvita bírósági eljáráson kívüli rendezése. A békéltető testület feladata, hogy megkísérelje a fogyasztói jogvita rendezése céljából egyezség létrehozását a felek között, ennek eredménytelensége esetén az ügyben döntést hoz a fogyasztói jogok egyszerű, gyors, hatékony és költségkímélő érvényesítésének biztosítása érdekében.

- A **pénzügyi békéltetés** területén **Pénzügyi Békéltető Testület** működése emelendő ki, amelynek a hatáskörébe tartozik a **fogyasztó** és a **Magyar Nemzeti Bank** felügyelete alá tartozó szervezetek közötti, szolgáltatás igénybevételére vonatkozó jogviszony létrejöttével és teljesítésével kapcsolatos pénzügyi fogyasztói jogvita bírósági eljáráson kívüli rendezése. E célból a Pénzügyi Békéltető Testület egyezség létrehozását kísérli meg, ennek eredménytelensége esetén pedig az ügyben döntést hoz a fogyasztói jogok egyszerű, gyors, hatékony és költségkímélő érvényesítésének biztosítása érdekében;
- Sajátos eljárásjogi szerepe van a **Független Rendészeti Panasztestületnek**, amely megelőző vizsgálatot folytat a panaszeljárásokban. Amennyiben ugyanis valakinek a rendőrségről szóló törvényben nevesített kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette, választása szerint **panasszal fordulhat** az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy – amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá – panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kilététől függően valamely, a rendőrségről szóló törvényben nevesített rendészeti szerv bírálja el. A Testület megvizsgálja a panaszt, és a tényállás tisztázását követően **állásfoglalást bocsát ki**, melyet megküld az említett, döntésre jogosult rendészeti szervnek, amely aztán közigazgatási hatósági eljárásban dönt az ügyben.

- A közzolgálati jogban a **Közzolgálati Döntőbizottság** eljárása emelendő ki. A kormánytisztviselő a kormányzati szolgálati jogviszonyból származó igényének érvényesítése érdekében **közzolgálati panaszt** nyújthat be a kormányzati igazgatási szerv ellen a sérelmesnek tartott **munkáltatói intézkedésről** szóló irat kézbesítésétől számított harminc napon belül a Közzolgálati Döntőbizottsághoz.
- Emellett a kormánytisztviselő a kormányzati igazgatási szerv bármely törvényből származó igényével összefüggésében **véleményt is kérhet** a Közzolgálati Döntőbizottságtól az igény megalapozottságáról.

D) Közvetítés a közigazgatási perben

- A **Kp. egyik fontos újítása** a közvetítői eljárás lehetőségének megteremtése a közigazgatási perben is.
- A Kp. az egyezség mellett lehetővé teszi, hogy **ha a felek és az érdekeltek hozzájárulnak**, a bíróság közvetítést rendeljen el, amely során a felek és érdekeltek **bírósági közreműködéssel folytatott egyeztetés útján kísérlik meg a jogvita rendezését**.
- 2019-ben számos sikeres bírósági közvetítésre került sor szerte az országban.

Tananyag

- Boros Anita (szerk.): A közigazgatási jogvédelem és jogérvényesítés alapintézményei. NKE, Budapest, 2019. Elérhető: <https://antk.uni-nke.hu/tanszekek/lorincz-lajos-kozigazgatasi-jogi-tanszek/oktatott-tantargyakletoltheto-oktatasi-segedletek>

Köszönöm a figyelmet!

Dr. habil. Boros Anita, LL.M.
egyetemi docens, NKE ÁNTK
Lőrincz Lajos Közigazgatási Jogi Tanszék

Email: boros.anita@uni-nke.hu